

Nekoć za auto i stan, sada za sve. Euro dolazi!

8. rujna 2022. | Legal Alerts br. 7 | Kuna/Euro

Hrvatski sabor je na sjednici održanoj 13. svibnja 2022. donio Zakon o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, kojim se uređuje uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, kao i pravila za preračunavanje, opskrbu i zamjenu gotovog novca kune za gotov novac eura i druga bitna pitanja. Međutim, određeno je kako će zakon stupiti na snagu tek prvog dana od dana objave odluke Vijeća EU-a o usvajanju eura. Dana 12. srpnja 2022. godine Vijeće za ekonomske i financijske poslove EU-a (Ecofin) je usvojilo tri konačna pravna akta koja su potrebna kako bi Hrvatska mogla uvesti euro čime je i Zakon stupio na snagu dana 13. srpnja 2022. godine.

Koji je značaj Eura?

Euro je službena i zajednička valuta većine država članica Europske unije, a navedena skupina država poznata je pod nazivom eurozona. Svrha zajedničke valute je produbiti povezanost među državama članicama i pospješiti iskorištavanje prednosti jedinstvenog tržišta. Ideja iza zajedničke valute je da ona uklanja transakcijske troškove, smanjuje izloženost valutnom riziku, olakšava trgovinu te povećava otpornost gospodarstava na krize. Nadalje, pridonosi stabilnijim gospodarskim prilikama i rastu, većim investicijama i novim radnim mjestima. Kao obračunska jedinica euro je uveden 1. siječnja 1999., inicijalno u 11 država. Kroz naredne godine sve je više članica uvodilo Euro kao službenu obračunsku jedinicu, a 1. siječnja 2023. Hrvatska će postati dvadeseta država članica u kojoj će euro biti službena valuta.

Pravni temelj

Da Euro postaje službena valuta u Hrvatskoj službeno je potvrđeno dana 12. srpnja 2022. godine kada je Vijeće za ekonomske i financijske poslove EU-a (Ecofin) usvojilo tri konačna pravna akta koja su potrebna kako bi Hrvatska mogla uvesti euro, među kojima je i odluka o stopi konverzije kune u euro po središnjem paritetu 1 euro = 7,53450 kuna.

Osim Uredbe Vijeća (EU) 2022/1208 od 12. srpnja 2022. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2866/98 u pogledu

stope konverzije eura za Hrvatsku kojom se utvrdio definitivni tečaj konverzije kune u euro, Ecofin je usvojio još dva pravna akta - Odluku Vijeća (EU) 2022/1211 od 12. srpnja 2022. o usvajanju eura u Hrvatskoj 1. siječnja 2023. te Uredbu Vijeća (EU) 2022/1207 od 12. srpnja 2022. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 974/98 u vezi s uvođenjem eura u Hrvatskoj kojom se popisu 19 članica eurozone dodaje Hrvatska kao 20. članica. Ove su Uredbe u cijelosti obvezujuće i izravno se primjenjuju u svim državama članicama. Navedenim odlukama dovršen je postupak donošenja odluka u Vijeću i Hrvatska od 1. siječnja 2023. postaje 20. članica eurozone.

Što je fiksni tečaj konverzije?

Sukladno odluci Vijeća Europske unije, Kuna će biti zamijenjena eurom po fiksnom tečaju konverzije koji iznosi 7,53450 kuna za 1 euro. Praksa je Vijeća EU-a da otprilike šest mjeseci prije uvođenja eura na preporuku Europske komisije i nakon savjetovanja s Europskom središnjom bankom, donese odluku o neopozivom fiksnom tečaju po kojem će se nacionalna valuta zamijeniti eurom. Fiksni tečaj konverzije najčešće ima pet decimala, a prilikom konverzije potrebno je koristiti brojčani iznos u cijelosti odnosno bez zaokruživanja.

Dvojno iskazivanje

Za poduzetnike u Hrvatskoj bitno je znati da za njih postoji obveza iskazivanje cijena robe, usluga i

drugih novčanih iskaza vrijednosti na način da su istodobno istaknuti u kuni i u euru uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona, a što se naziva dvojno iskazivanje cijena. Dvojno iskazivanje cijena je ključna mjera za zaštitu potrošača u postupku uvođenja eura. Prije samog uvođenja eura postojao je period dobrovoljnog dvojnog iskazivanja te trenutni period obveznog dvojnog iskazivanja cijena.

1. Dobrovoljni početak dvojnog iskazivanja

Po objavi fiksnog tečaja konverzije dala se mogućnost svim zainteresiranima da krenu s dvojnim iskazivanjem valuta

2. Obvezan početak dvojnog iskazivanja valuta

Započeo je 5.9.2022 i bit će na snazi do godinu dana nakon uvođenja eura odnosno do 31.12.2023. te tijekom tog razdoblja poslovni subjekti u odnosima s potrošačima moraju iskazati cijenu i druge novčane iskaze vrijednosti i u eurima i u kunama.

Te cijene moraju biti nedvosmislene, jasno uočljive, lako čitljive, te ne dovoditi potrošača u zabludu i potrošaču omogućiti da provjeri jesu li cijene ispravno preračunate. Također, na vidljivom mjestu u prodajnom prostoru i mjestu pružanja usluga treba biti istaknut i fiksni tečaj konverzije, a dvojno iskazivanje cijena morati će se primijeniti i na cjenicima i promotivnim materijalima koji se objavljuju na internetskim stranicama i u medijima. Osim dvojnog iskazivanja cijena u periodu od 1.1.2023 do 14.1.2023 vrijediti će i obveza dvojnog optjecaja. Navedeno znači da se u tom periodu plaćanje može vršiti u kunama i u eurima, no vraćanje novca mora biti u eurima.

Nadzor dvojnog iskazivanja cijena

Zakon predviđa da nadležna tijela nadziru poštivanje obveze dvojnog iskazivanja cijena. Svi poslovni subjekti i obveznici bit će nadzirani te će moći biti prijavljeni nadzornim tijelima, a u slučaju utvrđenog nepoštovanja odredbi Zakona moći će biti i

sankcionirani. Moći će se kazniti prekršitelje koji nemaju dvojno iskazane cijene ili obvezu ne primjenjuju na način predviđen zakonom, poštujući pritom pravila za preračunavanje i zaokruživanje, odnosno primjenjujući fiksni tečaj konverzije u njegovom punom brojčanom obliku (sa svih šest znamenki).

Tko je sve dužan provoditi obvezu dvojnog iskazivanja cijena?

Obveza dvojnog iskazivanja cijena odnosi se na sve poslovne subjekte u nefinancijskom i financijskom sektoru, odnosno trgovce i na druge pružatelje usluga, uključujući restorane, kafiće, hotele, banke i druge financijske institucije, u njihovim odnosima s potrošačima. Osim na privatni sektor, obveza dvojnog iskazivanja cijena odnosi se i na subjekte iz javnog sektora. Stoga su i tijela državne uprave i poduzeća iz javnog sektora dužna dvojno iskazivati cijene u svim dokumentima koje pripremaju i kojima se služe u odnosima s građanima. Primjerice, u rješenjima o povratu poreza, poreznom dugu, potvrdama o isplati plaća, isplati mirovina ili socijalnih naknada, na računima za komunalne usluge i slično.

Načelo neprekidnosti pravnih instrumenata

Zakon je svojim odredbama predvidio i primjenu načela neprekidnosti pravnih instrumenata, a kojem se svrha pravna sigurnost svih pravnih i fizičkih osoba nakon promjene valute. U suštini ovo načelo znači da samo uvođenje eura ne daje pravo bilo kojoj strani na valjani jednostrani raskid ili otkaz pravnog instrumenta, a ugovor i drugi pravni instrument koji je ugovoren u kuni s valutnom klauzulom u drugoj valuti koja nije euro, smatra se ugovorom koji je ugovoren u euru ili drugim pravnim instrumentom u euru s valutnom klauzulom u drugoj valuti.

Obveze trgovačkih društava glede temeljnog kapitala

Trgovačka društva biti će dužna preračunati postojeći iznos temeljnog kapitala i njegovih

dijelova koji otpadaju na dionice i/ili poslovne udjele primjenom fiksnog tečaja konverzije iz kune u euro, uz zaokruživanje na najbliži cent te promjene prijaviti registarskom sudu. Dakle, postupak neće ići po službenoj dužnosti već isključivo prema zahtjevu pravnog subjekta unutar fiksnog roka. Međutim, postupak će biti besplatan te će se provoditi po hitnom postupku.

Obračun i isplata plaća

U razdoblju dvojnog iskazivanja, dakle od 5.9.2022 do 31.12.2023. poslodavac je dužan na ispravi o isplati plaće i ostalih naknada dvojno iskazati ukupan iznos isplaćen radniku na račun. Dapače, već u odnosu na plaću i druge naknade za kolovoz 2022. poslodavac je bio dužan na ispravi o isplati iskazati ukupan iznos u kunama i u euru, ako se plaća isplatila nakon 5. rujna, dok se obračun i isplata plaće i ostalih naknada tijekom 2022., zaključno s plaćom za studeni, obračunava u kunama. Sukladno navedenome, plaća i ostale naknade za prosinac 2022. koje se isplaćuju od 1.

siječnja 2023. moraju se obračunati i isplatiti u eurima.

Zaključne napomene

Cilj ovog zakona je stvaranje pravnog okvira radi uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, a time i očekivano jačanje investicijske i konkurentne sposobnosti hrvatskog poduzetništva kroz niže transakcijske troškove, jeftiniju mogućnost zaduživanja i niže kamatne stope, poticaj međunarodnoj razmjeni i investicijama te smanjenja valutnog rizika.

Navedenim bi financijski i gospodarski sustav Republike Hrvatske kao i njeni građani trebali osjetiti pozitivne efekte ulaska u europodručje, no svi pravi efekti eura kao službene valute vidjeti će se tek protekom vremena i zavisiti će prvenstveno o sposobnosti svih sudionika da se pravovremeno i na odgovarajući način pripreme i prilagode novoj valuti.

Kontakt:

Dr. Matthias Wahl

+385 (1) 5629 767

m.wahl@bmwc.hr

Neven Marić

+385 (0)91 203 6669

n.marić@bmwc.hr

Jan Gebauer

+385 (0)98 974 0777

j.gebauer@bmwc.hr

Ova publikacija je pripremljena od strane odvjetničkog društva Bradvica Marić Wahl Cesarec d.o.o. kao obavijest o pravnim novostima namijenjena strankama, suradnicima i partnerima. Informacije sadržane u ovoj publikaciji ne predstavljaju pravni savjet te ne mogu biti tumačene kao takve. U slučaju da imate bilo kakvih pitanja ili nejasnoća vezanih za sadržaj ove publikacije, molimo da se obratite pravniku s kojim se uobičajeno savjetujete.